

Rekreasjonsløyper for snøskuter, Melhus

Notat

Skuterløyper på høring i Melhus – si din mening

Melhus kommune har siden 2020 jobbet med et skuterløypeforslag. Her finnes [alle dokumentene](#) i forslaget som nå er på høring. Løypetraséene kan sees i [dette kartet](#).

Området som blir berørt strekker seg mellom Flåmarka, Rensfjellet og Samsjøen. Fra før er dette et godt brukt friluftslivsområde sommer- og vinterstid. Området er en del av det større urørte fjellområdet som strekker seg fra Brungmarka til Kjølifjellet. Dets karakteristikk er liten grad av tilrettelegging og et regionalt nedslagsfelt. Fra før har Selbu, Midtre Gauldal, Holtålen og Tydal etablert skuterløyper som strekker seg inn i og krysser disse fjellene. Vi synes det er på tide å stanse denne tilretteleggingen fordi belastningen på natur- og friluftslivsverdiene begynner å bli urimelig høy. At man snart kan kjøre snøskuter fra Melhus til svenskegrensen uten at noen forvaltningsinstans har godkjent det er en mulig konsekvens av denne utviklingen. Kommunene er ikke pålagt å kartlegge sine løypers virkninger for nabokommunenes fjellnatur når de legger opp til kryssing av kommunegrensene. Alt som skal til er at Midtre Gauldal etablerer en løype på den vinterstengte veien langs Samsjøen og at Selbu og Tydal lager noen kilometer ny skuterløype langs Fv. 705 så er dette en realitet. Vi vet at dette er et ønske hos enkelte i disse kommunene. Men vi er mest urolig for at stemmene til de som ikke ønsker denne utviklingen ikke blir hørt.

Forslaget har vært på en preliminær høring i 2020 og møtte da mye motbør. Siden den gang har kommunen laget utredning av konsekvenser for naturmangfold og skredfare. Spesielt forslagene om løype 3, 4, 5 og 6 som går innunder Brungfjellet og Kråkfjellet og langs nordenden av Håen møtte mye motbør i forrige høringsrunde. Det er verdt å legge merke til at kommunedirektøren innstilte på å legge ut dette forslaget på høring uten å inkludere løypetraséene 3 – 5 som strekker seg mot de mest urørte delene av Flåmarka og mot Rensfjellet, men disse ble tatt inn igjen etter politisk behandling. At politikerne synes å være uvillig til å lytte til et titalls negative høringsinnspill og gode faglig funderte råd er urovekkende.

Derfor er et nå særlig viktig at folk med hjerte for denne fjellnaturen engasjerer seg og sier sin mening om disse planene. [Her finner du det du trenger for å gi ditt innspill.](#)

Sammendrag

- Samlet belastning på dette regionale fjellområdet er høy med løyper i Selbu, Midtre Gauldal, Holtålen og Tydal som berører det samme villmarksområde. Naturverdier som er avhengige av urørthet blir negativt påvirket hvis dette forslaget blir vedtatt.

- Et svært viktig regionalt friluftsområde med mange som søker hit for å utøve tradisjonelt friluftsliv blir forringet.

Friluftsliv

Løype 3, 4 og 5 legges alle i inn i området vi kan kalle for Rensfjellheimen som har verdi A – svært viktig friluftslivsområde. Dette er et regionalt utfartsområde med lite tilrettelegging som har relativt høy brukerfrekvens. *De små justeringene som er foretatt etter forrige høringsrunde er etter vårt skjønn ikke tilstrekkelige til å dempe konfliktpotensialet med det tradisjonelle friluftslivet.* Dette er det nærmeste høyfjellsområdet til Trondheimsregionen og er en del av et stort urørt naturområde med høyfjellspreg som strekker seg sørøstover til Kjølifjellet i Holtålen. Skuterløyper i Selbu, Midtre Gauldal, Holtålen og delvis Tydal berører dette større området og belastningen fra hver kant er nå betydelig. Midtre Gauldal har nylig vedtatt en løype som krysser fjellet mellom Singsås og Hukkelvatna rett sørøst av Gråfjellet så det kan argumenteres for at belastningen allerede er for høy. Dette er et argument vi ofte bruker, men i dette tilfellet så har det mer tyngde siden så mange andre kommuner har løyper som går inn i samme område, og vi vil anføre dette i en klage ved et eventuelt positivt vedtak av løypeforskriften som den er foreslått.

Natur

De fleste løypene i forslaget berører alle inn i INON-området som strekker seg rundt Brungmarka og Rensfjellet (Figur 1). Området er arts- og viltrikt og relativt forskånet for forstyrrelser i dag. Området Flåmarka/Brungmarka i vest til Skardsfjella/Hyllingsdalen i øst binder sammen 13 verneområder med INON-områder over en strekning på 70 kilometer i luftlinje. Det er registrert flere økologiske funksjonsområder for hensynskrevende arter som er avhengig av urørthet og stillhet. Området vurderes å være av *svært stor verdi* (ref. KU naturmangfold i saksutredningen).

Horg JFF og grunneier Lundemo bruk påpeker at svært viktige kjerneområder for liryte blir berørt og advarer mot planene. Dette er aktører med lokalkunnskap som er viktig å lytte til. Rypa er en kjent og kjær fjellfugl som har slitt i de senere år. Vinteren er en flaskehals og energibalansen til rypa kan i denne perioden være svært skjør. Snøscooterkjøring kan ha en negativ effekt på energibalansen til rypa når den må forflytte seg ofte og hyppige forstyrrelser kan være med på å øke predasjonstrykket. Vi registrerer at trasé 8 er flyttet noe lavere i terrenget enn det opprinnelige forslaget la opp til og det er bra. Men samtidig vil traséene 3 – 6 gå gjennom større rypeområder uten at det er gjort noen taksering eller vurdering rundt påvirkning på arten i utredningsarbeidet.

I den senere tiden er det blitt satt ekstra fokus på at stadig mer natur blir bygget ned og at dette påvirker artene og økosystemene negativt. Først ved at FN's naturpanel slo fast at den menneskeskapte naturkrisen er like negativ for planeten som klimakrisen. Og nå nylig ved [NRKs kartlegging og gjennomgang av alle inngrep i Norge de siste 5 år](#). Rekreasjonsløyper for snøscooter havner etter vårt syn i nær samme kategori som veibygging. For selv om det faktiske naturinngrepet er lite og gir få permanente spor så er påvirkningen på artene som lever her den samme. Det blir de samme barriereeffektene for viltet og snøskuterkjøringen er på sitt mest intense når artene er på sitt mest sårbare. På etterm vinteren når energilagrene nærmer seg tomme og når de forbereder seg på årets parre- og hekkesesong.

Samlet belastning

Samlet belastning og føre-var-prinsippet er ikke utredet godt nok. Det stilles vilkår i naturmangfoldloven at den samlede belastningen for naturmiljøet skal vurderes. Dersom politikerne er usikre på hvordan den samlede belastningen blir, skal tvilen komme miljøet til gode og tiltaket ikke vedtas. Dette kalles «føre-var-prinsippet» og er lovfestet i naturmangfoldlovens §9. I en rapport fra 2020 om snøskuterløyper konkluderes det med at dette ikke nødvendigvis blir ivarettatt; løyper blir utredet hver for seg og det mangler kunnskap om effekter på dyreliv. (NINA Rapport nr 1887).

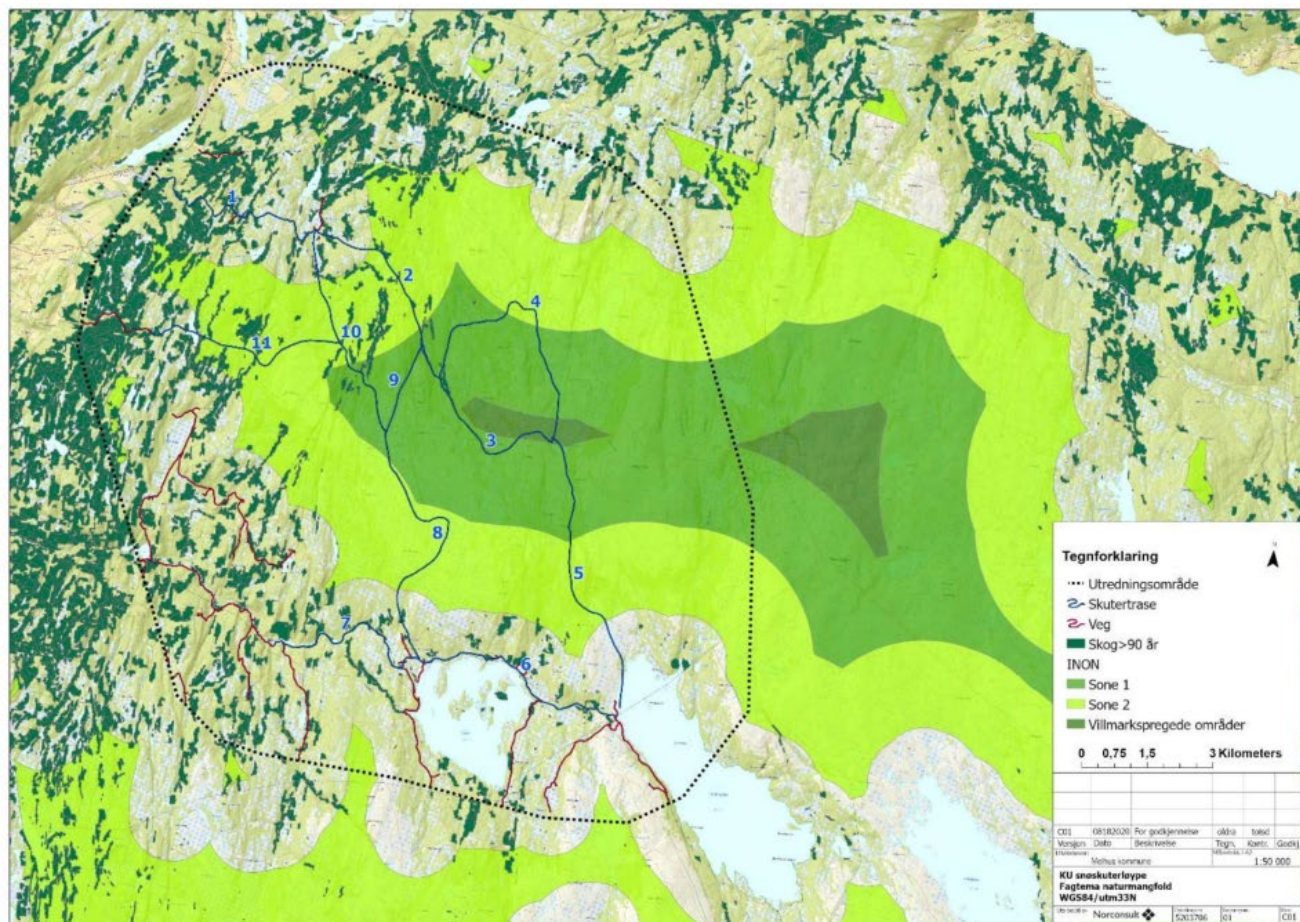
I figur 2 kan man se hele løypenettet som finnes i regionen p.t. Det er et ønske fra flere kommuner om å binde sammen løypene tvers over kommunegrensene. Det er ikke mange milene med nye løyper som skal etableres før man kan kjøre helt fra Brungmarka til Svenskegrensen. Vi synes dette er en utvikling som er svært uheldig. Det er ingen som undersøker hvilke effekter dette har på naturen og friluftslivet, og vi synes det er en klar svakhet i kommunenes saksbehandling at dette perspektivet ikke tas hensyn til og det åpner for at belastningen på naturen som helhet i et område blir mye større enn det man kan anta når man kun har avgrensede rekreasjonsløyper.

Konklusjon

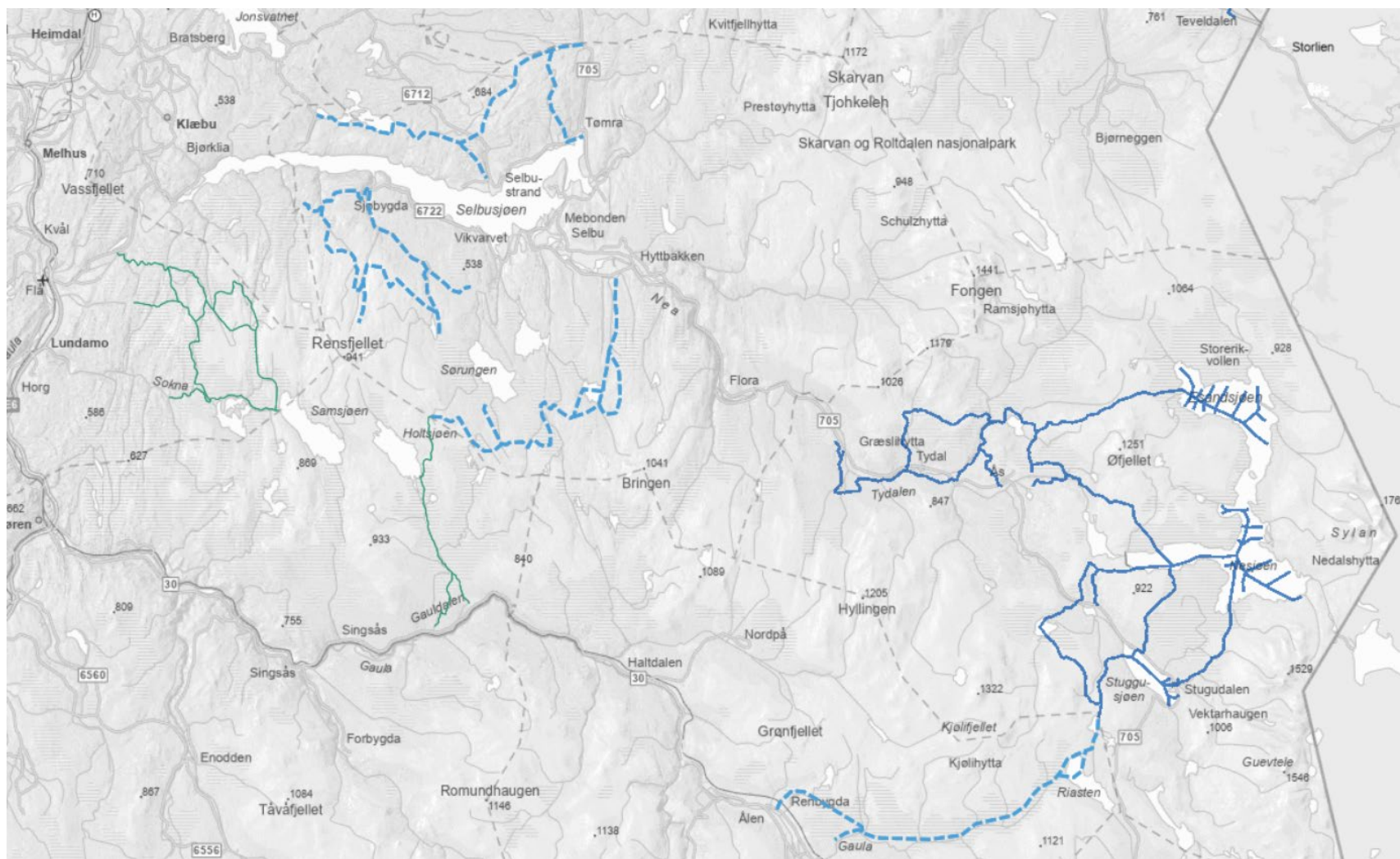
Nettopp fordi de fleste løypetraséene i dette forslaget er en del av et større regionalt område med urørt natur bør vi ikke legge til rette for økt motorferdsel her. Det finnes allerede milevis med rekreasjonsløyper inn i det samme området fra nabokommunene i tillegg til at det gis langt over 100 dispensasjoner for kjøring av snøscooter i Samsjøområdet. Vi frykter at dette forslaget om å etablere rekreasjonsløyper i urørt fjellnatur vil føre til en sterk forringelse av områdets friluftslivs- og naturverdier og at det bidrar til at den samlede belastningen på fjellnaturen i området blir uforholdsmessig høy. *Vi vil påklage positive vedtak med bakgrunn i dette.*

I motorferdselsforskriftens § 4a står det eksplisitt at man ikke skal legge rekreasjonsløyper i områder med urørt preg og heller ikke legge dem i viktige og svært viktige friluftslivsområder, slik Melhus kommune nå foreslår. Dette gjelder for alle foreslåtte løyper, men trasé 3, 4 og 5 vil være ekstra belastende fordi områdene her er særlig urørte og de ligger i fjellnatur hvor lyd og påvirkning bærer langt.

Det må ikke være et argument at prosessen har pågått lenge nå og at det er investert tid og penger i utredninger, for konklusjonene i utredningene er å anlegge rekreasjonsløyper vil føre til forringelse av områdets verdi for naturmangfold og friluftslivsutøvelse. Det er også levert inn mange private innspill og innspill fra hytteforeningen i området som har uttalt seg svært negativt til forslaget som er lagt frem. Det er en god fjellvettregel som sier at det er ingen skam å snu. Det er det heller ikke i dette tilfellet. *Vi vil påklage vedtak om å etablere de foreslåtte løypene med bakgrunn i høy samlet belastning og en for liberal anvendelse av det politiske skjønnnet til tross for sterke faglige innvendinger.*

Figur 1: INON og eldre skog i influensområdet til foreslåtte skuterløyper i Melhus.

Figur 2: Oversikt over samlet skuterløypenett i regionen. Forslaget i Melhus er lengst vest på kartet.